

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/archiwa/dzialalnosc-naukowa-i-p/publikacje-zwarte/31889,Powstanie-Warszawskie-1944-w-dokumentach-z-archiwow-sluzb-specjalnych.html>
17.04.2024, 20:36

Powstanie Warszawskie 1944 w dokumentach z archiwów służb specjalnych

[więcej zdjęć](#)

Powstanie Warszawskie 1944 w dokumentach z archiwów służb specjalnych, Warszawa 2007, 1428 s.

[Wersja elektroniczna w Bibliotece Cyfrowej IPN](#)

Wydawnictwo powstało w wyniku prac polsko-rosyjskiej grupy roboczej (Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji RP, Federalna Służba Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej). Publikacja prezentuje unikalne dokumenty dotyczące Powstania Warszawskiego 1944 r. i późniejszych losów powstańców. Dokumenty pochodzą z zasobu archiwalnego IPN oraz z Centralnego Archiwum Federalnej Służby Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej. Zostały wytworzone przez służby specjalne III Rzeszy Niemieckiej, „polskie” organy bezpieczeństwa publicznego

oraz sowieckie służby specjalne. Są to przede wszystkim meldunki, protokoły przesłuchań, ale także protokoły posiedzeń sądowych w procesach przeciwko zbrodniarzom wojennym odpowiedzialnym za likwidację powstania.

Publikacja zawiera 149 dokumentów opracowanych w języku polskim i rosyjskim.

Dokumenty z archiwów rosyjskich to m.in. protokoły przesłuchania ze sprawy prowadzonej przeciwko gen. Reinerowi Stahelowi, komendantowi Warszawy (w tym przesłuchanie płk. Augustyna Walusia „Kornela”, szefa Oddziału IV Komendy Głównej AK) oraz zeznania ze sprawy prowadzonej przeciwko żołnierzom brygady RONA (Rosyjskiej Wyzwoleńczej Armii Narodowej).

Dokumenty z archiwum IPN to m.in. meldunki sytuacyjne oraz protokoły przesłuchań powstańców wytworzone przez niemiecką policję bezpieczeństwa, przesłuchania agentów niemieckiej policji bezpieczeństwa i SD, operujących na terenie powstańczej Warszawy, oraz wziętych do niewoli przez powstańców Niemców. Publikacja zawiera także protokoły przesłuchań powstańców, sporządzone w latach 1949–1953 przez urząd bezpieczeństwa publicznego. Do ciekawszych bez wątpienia należą protokoły przesłuchań Eustachego Kraka „Dudzieńca”, kpt. Alfreda Kurczewskiego „Szreniawy”, płk. Józefa Szostaka „Filipa”, czy też płk. Jana Rzepeckiego „Prezesa”. W książce zamieszczono również materiały dotyczące dowódcy SS i policji dystryktu warszawskiego Paula Geibla, fragment rozprawy sądowej przeciwko gubernatorowi Ludwigowi Fischerowi, zeznanie gen. Heinza Reinefartha i Ericha von dem Bacha. Ciekawym dokumentem jest protokół przesłuchania jednego z żołnierzy Ukraińskiego Legionu Samoobrony (Legionu Wołyńskiego – 31 batalionu Schutzmannschaft der Sipo), dotyczący walk pododdziału w Powstaniu Warszawskim.

Publikacja zawiera ponad 100 fotografii i ilustracji pochodzących z zasobu IPN, FSB Federacji Rosyjskiej, archiwum federalnego w Koblencji, Instytutu Zachodniego w Poznaniu oraz ze zbiorów prywatnych. Do książki załączono także dwie mapki Warszawy z początkowego i końcowego okresu powstania.